

מסורת הש"ס

(א) [ב]נכרת סה. וש"ן ע"י גדרים [ג]... [ד] רש"ל [ה] דרש"ל [ו] י"א מחלה, [ז] י"א זמורה, [ח] וישיע' מוס' ב"מ ט: ד"ה כל דבר, [ט] ס"א דמפגם והיינו רש"ל לקמן, [י] רש"ל מ"ו, [יא] [יב] מוס' כ"מ סה: לא: ד"ה א"ב וע' תפוסת מ"ק כב: ד"ה ולשמחת, [יג] לפחות יומר מרובע כל"ל רש"ל.

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה פחות וכו' יש לומר דק"י ב"הן השדה בדא"רש. וי"ב רומנו על ה"ה שכתבו במקום ד"ה א"כ לאו כ"ס רש"י:

מוסף רש"י

אלא מהב"ח לכ"כ למשמע מינה. ודומ"ל ממני לאו טלה דוקא, אלא מ"ל מנייהו דוקא, או רישא או סוף, ומ"ל ק"י א"כ מ"ל ה"ה ולא גימטוהו ד"ה דוקא דממני מניה (ש"ב ק"כ).

מוסף תוספות

אלא מהא ליכא נמשע מינה. ודומ"ל ממני לאו טלה דוקא, אלא מ"ל מנייהו דוקא, או רישא או סוף, ומ"ל ק"י א"כ מ"ל ה"ה ולא גימטוהו ד"ה דוקא דממני מניה (ש"ב ק"כ).

א. והיינו לישנא דכ"ל דבי"ב. ב. [ד]שפטימיהו קדום שימדורו לכ"כ קפידא כולי האי. ג. ומסקנא דסתמא כהן חסר הן יתר דמי ומהני דנתא הן כור הן יתר ולא נתא בית כור סתמא, לאשמעינן דאפי' בהן חסר הן יתר, יתר מכאן יעשו חשבון. ד. עינן לקמן מורי"ט א"כ. ד. והכי תלי טיניא ברי"א גניא. רמב"ן, ח"ו. ה. דכשם יתר מארבעה קבין מצטרפים להשלים החסרון אבל בפחות מארבעה קבין בטלים אגב שדה ואינם בכלל החסרון. ש"מ"ק כ"ס מוס' ה"ל"ט. ו. עי' ריטב"ל.

בית כור פרק שביעי בבא בתרא

קד.

עין משפט
גר מצוה

י"ב א מ"ו פ"ח מה"ל מכירה הלכו ו' סמנ עשין כ"ב טו"ש ח"מ ס"י ר"ח ספיק' ח: כ ב ג מ"י ט"ס ה"ל ס טו"ש"ע ש"ס פ"ב י"א: ב א ד מ"י ט"ס ה"ל ז טו"ש"ע ט"ס ק"י:

רבינו גרשום

מי אמרין כמדה בחבל דמי או בהן חסר הן יתר דמי (א) שאם פחת רובע לסאה אית ליה כי הא: דינא ותפשט לך מהא: אימא סיפא וכו' והא סתמא כמדה בחבל דמי. ולא הגיעו: ח"ש בית כור עפר אני מוכר לך וכו'. והיינו סתמא אמר ליה. כבית כור עפר אני מוכר לך או הן חסר (או) הן יתר אני מוכר לך אפי' וכו'. ומדקנתא להו אהדיי ש"מ דסתמא כהן חסר הן יתר דמי ותפשט לך מהא: מאת לא תפשטו הדרת פרושי קא מפרש אי והו בית כור. שאם אמר לו בית כור אני מוכר לך שיהא כבית כור. כלומר דרדיא לתיבא דאמר ליה כבית כור עפר אני מוכר לך היינו משמע הן חסר הן יתר והיינו כבית כור עפר ולא בית כור ממש דאפי' פחת רובע לסאה הדרת פרושי רובע לסאה הנינו ודעייתו שוה אהדיי דאפי' היו שם נקיעים או סליעם הרי מפשט במדורין עמה ולפרושי אתא וליכא למשמע מהבא אמ אמר ליה סתמא: מתקין לה רב אפי' אן הוה. ולפרושי אתא הוה דקתני ברייתא תרי זימני אני מוכר לך למה לי ליתת בית כור עפר כבית כור עפר אני מוכר לך הן חסר הן יתר דמי ודאי [א] תני הכי משמע בדקאמרת ולפרושי אתי אלא לאו ש"מ הואיל דקנתא אלא חד אני מוכר לך סתמא נמי כהן חסר הן יתר דמי דאפי' פחת רובע לסאה או הותיר גנינו: פ"ח מהו וכו' ליפותו כהן של לוקח לא אמרין והא גניא פחת ז' קבין ומחצה לכור. המוכר ללוקח או הותיר לו ז' קבין ומחצה גנינו: יותר מיכ. כגון ח' קבין ומחצה אם פחת לו המוכר ללוקח יותר מי קבין ומחצה ואינו רוצה להשלים לו הלוקח רוצה להשלים לו כופין המוכר למכור ולהשלים לכור שלם והיינו ייפוי כח ללוקח. ואם הותיר לו המוכר יותר מי קבין ומחצה הלוקח אינו רוצה לקנות ליתן דמים כופין אותו ללוקח דמצי למימר ליה המוכר הואיל דלית ביה שיעור שדה אינו רוצה ליקנתו והויב ליה דמי אלאם דכי היכי דאמרי' ליפותו כהן של מוכר אמרין ז' היכא דהותיר לו דמיב כל מאי דבעי או קרקע או מעות וליפותו כהן של לוקח לא אמרין והכא טעמא מאי כופין את המוכר למכור דמשמע דהיינו ייפוי כח ללוקח כגון הוה יקריא ארעא שגמרהו לו ויפחה לו יותר מי קבין וול השתא ואמרין ליה הירשת בידי ליתן לו או מעות או קרקע אלא אי ארעא יתבת ליה להשלים הוה חב ליה כוללא דהשתא או תשלם

פחות ב"ש שהוא יבבה. מה שפ"ה דהא דאמר רבא כל דבר שבמה אפי' פחות מכדי אונאה חוזר היינו צמנטלטי אנז חורפיה לא עיין דכדתיא אייתי לה צרי"ס פ"ב דקדושין (דף מצ: וסס) אמקרקעי דאמר וצמקרקעי נמי לא אמרין אלא דעטו בעלויא דרבה אריי כשמלדו והטעמו צמדה אצל הכא לא מדדו עדיין אלא צבאין למדוד ומתחלה היה נמי יודע שאינו מכוי כ"כ שלא יהא או פחות או יותר: **פחות ב"ש** שהוא יבבה. ולימ"ל ליה דלדעתא דהכי לא זני וי"ל דקאי בתוך השדה (א) ונכדרישית דמתחילה היה נמי יודע שאינו מכוי לגמרי: **אלא מהא** איבא לישע לסיפא ולק קשיא רישא לסיפא דלישנא דמד מנייהו לאו דוקא ולא נקטיה אלא משום סיפא דרפ"ה: **פרושי** קמפרש איהו בית כור שהוא כבית כור כגון דאמר ליה הן חסר הן יתר. וימנה דמלי הן חסר הן יתר צכ"ה כור (א) ויהו מסר והן יתר משמע טפי דהגיעו ממאי) כור עפר אני מוכר לך הן חסר הן יתר איכא למימר תפוס לשון רשון ולהכי תלי ליה צכ"ה כור: **אם בן אני מוכר לך אני מוכר לך** [א] **צ"ה** **צ"ה** צממה דוכתי דייק הכי וצממה דוכתי לא דייק: **אלא** **אי ש"מ** סתמא נמי בהן חסר הן יתר ב'. ומינה דכיון דמנה רישא בית כור עפר סתמא דהגיעו אמאי אילטריך למימי סיפא הן חסר הן יתר דכ"ש הוא וי"ל לאשמועינן דלפ"ה דוקא בית כורב אצל גני מרובע לא א"כ מנה סיפא לגויי רישא שלא תאמר רישא דא"ל הן חסר הן יתר מנה סיפא הן חסר הן יתר מכלל דרישא דלא קאי' וכענין זה יש צממה מקומות ומינה דרבי יתחא קאמר לעיל טרשין שאמרנו בית ד' קבין אצל יותר אין נמדדין עמה הא אמר הכא דבית כור סתמא כהן חסר והן יתר דמי ואפילו לא היו טרשין כל עיקר אלא היה הקרקע חסר הוה אמינא דהגיעו כ"ש השתא וי"ל דרבי יתחא לא קאמר אלא להצטרף לפחות מרובע לפ"ה ולרשב"א נראה דלא קשיא מידי דהכא מיירי צמדה צלומה שדה ורואה כמה יש צב"א אצל צבאינו רואה אותה פשיטא ליה דהתם לא אמר הגיעו דאם התנה בית כור עפר למכור לו מי מני למינה ליה בית כור שהוא פחות רובע לסאה וסב"ה הוא דהתם אפילו ע"י נכוי לא היה מקבל לוקח דא"ל אדעתא דהכי לא זני שלא היה דעתו לקנות אלא בית כור שלם וצבתי אריי רישא דמתניחן ולהכי א"ר יתחא טרשין שאמרנו צבתי ארבעת אצל טפי לא דתי הוה חזינן ליה איון כלל אפילו לא היה חסר אלא קצי חייב להשלים שלא קנה אלא בית כור שלם לגמרי: וצ"ה

לוי מעות כדי שלא יפסיד הלוקח: והגניא כשהוא נתון לו. המוכר ללוקח: נתון לו כשעור שלקח ממנו. ביוקר אפי' שפסיד הלוקח דהשתא בשעת פרעון הווליה: מאי הא ברייתא דקתני נתון לו כשעור שלקח ממנו הוה זולא כשמכרה והשתא יקרא ונתון לו כשעת הוול בשעה שקנה לוקח ולא פסיד לוקח אבל בשעה שהוירי לו המוכר על ז' קבין ומחצה ידו על העלינה לקבל מן הלוקח איהו שריעא או קרקע או מעות: ואם שירי בשדה. היינו שהוירי אצל הלוקח בית ט' קבין חשבון שדה בפני עצמו ומחזור: אמר רב הונא ט' קבין שאמרנו אפי' בבקעה גדולה. שאם מכר לו ז' כורין בבקעה גדולה אחת או י"ב ובין כולן הותיר לו ט' קבין מחזור לו החשבון שדה בפני עצמו הוא ולא אמרין הואיל דליכא לכל כור וכו' ט' קבין להחזור לו אינו מחזור: ורב נחמן אמר נתון ז' קבין ומחצה לכל כור וכו'. והיינו לכל סאה

(א) נראה דקמ"ר ואל"ל מ"ש בית כור עפר וכו' פחת כ"ש יבבה וכו' הא סתמא כהן חסר או יתר דמי שאם פחת וכו'. (ב) נראה דלי"ל הי"ל אמרין ליפותו כהן של לוקח: התם כגון וכו'. לומר דליכא דסמיכי לו וכו'